

Manuel Villegas Besora

DIÀLEGS
D'ULTRATOMBA

PSICOTERÀPIA

AMB DIVUIT PERSONATGES DE LA HISTÒRIA

FRAGMENTA EDITORIAL

ÍNDIX

Publicat per	FRAGMENTA EDITORIAL Plaça del Nord, 4 08024 Barcelona www.fragmenta.cat fragmenta@fragmenta.cat
Col·lecció	INTRODUCCIONS, 7
Primera edició	FEBRER DEL 2022
Direcció editorial	IGNASI MORETA
Producció editorial	ANNA PUNSODA
Correcció	ELOI CREUS
Assistent de producció	ANGELIKA KISS
Producció gràfica	LAIA MARTÍ AMORÓS
Disseny de la coberta	ELISENDA SEVILLA I ALTÉS
Imatge de la coberta	Alessandro Allori, <i>Odisseu consulta l'endeví Tirèsies</i> (1580)
Impressió i rellegat	ROMANYÀ VALLS, S. A.
© 2022	MANUEL VILLEGAS BESORA pel text
© 2022	FRAGMENTA EDITORIAL, S. L. U. per aquesta edició
Dipòsit legal	B. 1.896-2022
ISBN	978-84-17796-56-3
	RESERVATS TOTS ELS DRETS

I	Calígula o sobre el narcisisme despòtic	7
II	Ponç Pilat o sobre l'assertivitat	19
III	Ciceró o sobre les fases del dol	31
IV	El rei David o sobre la luxúria	45
V	Antígona o sobre l'autonomia moral	57
VI	Er o sobre la naturalesa de la psicoteràpia	71
VII	Abelard i Heloïsa o sobre l' enamorament foll	85
VIII	Dimitri Karamàzov o sobre la impulsivitat	101
IX	Jacint Verdaguer o sobre l'assetjament psicològic	115
X	Ellen West o sobre l'anorèxia	129
XI	Aurora i Hildegart o sobre la projecció narcisista en els fills	141
XII	Alfred Dreyfus o sobre la resiliència	153
XIII	Sabina Spielrein o sobre la fatalitat	167

xiv	Marilyn Monroe o sobre la mirada alienant	179
xv	Maria Callas o sobre la dependència afectiva i el maltractament	193
xvi	Mercè Rodoreda o sobre els vincles trencats	207
xvii	Simone de Beauvoir o sobre l'eutanàsia	221
xviii	Viktor Frankl o sobre la culpa del supervivent	233
	<i>Bibliografia</i>	245

I

CALÍGULA
O SOBRE EL NARCISISME DESPÒTIC

12-41 dC

Caligula (12-41 dC.), Metropolitan Museum of Art (Nova York).

CALÍGULA: Hola, bon dia.

TERAPEUTA: Hola.

C.: Em presento. Soc Gaius Iulius Caesar Augustus Germanicus.

T.: Bon dia, Gaius... Ets un personatge romà, dedueixo.

C.: Sí, i molt famós.

T.: No ho dubto. Amb aquest nom tan llarg i en llatí, deus haver sigut emperador. Veig que apareixen per aquí els sobrenoms de Cèsar August i que pertanys a la família Júlia. Però, si no em dones més pistes, no acabo de saber qui ets. Hauré de buscar-te a la Viquipèdia.

C.: No cal. Ja t'ho dic jo. Em coneixen com a Calígula. Des de ben petit em deien així, els legionaris romans del meu pare, Germànic, perquè m'agradava vestir-me de legionari i calçar les càligues, les sandàlies característiques dels soldats. Vaig créixer entre ells, acompanyant el meu pare en les seves incursions militars.

T.: Ara, sí. Ja em situo.

C.: ¿Ho veus? Ja t'ho deia... Segurament deus tenir algun prejudici sobre mi.

T.: Home, he llegit algunes coses, com *La vida dels Cèsars*, de Suetoni, que et pinta com un monstre. També he vist una obra de teatre que va escriure sobre tu Albert Camus. Sor-

ties, a més, en una sèrie de la BBC que va tenir molt d'èxit dedicada al teu casual successor, *Jo, Claudi*.

C.: Aquesta és la qüestió. Jo també conec aquests escrits o sèries televisives, o el que diuen de mi els llibres d'història. I, la veritat, no em deixen gens bé. Uns em tracten de boig o d'epilèptic, en el millor dels casos. D'altres, de pervers, sàdic o megalòman prepotent.

T.: Sí, en general, els historiadors no són gaire benivolents amb tu... ¿I què t'ha portat, ara, a contactar amb un psicòleg tants anys després?

C.: Doncs que ara és possible fer-ho gràcies a les plataformes telemàtiques. Pensa que la nostra existència només és virtual, i, si no és a través d'un mitjà virtual, no ens podríem veure.

T.: Ah!

C.: Has de saber que nosaltres som en un món on el temps ja no passa. En un món que vosaltres, els vius, éssers efímers per definició, en dieu eternitat. Aquí tenim accés a tot el coneixement de la història, però cap possibilitat d'incidir en el seu curs, ni de rectificar el que foren les nostres accions en el passat, perquè ja no som éssers físics, sinó eteris.

T.: Aleshores, si no podeu incidir en les vostres accions, ¿per què vols contactar amb un psicòleg?

C.: Per comprendre...

T.: ¿Comprendre?

C.: Sí. Per nosaltres comprendre és l'única manera de modificar el nostre estat. No podem canviar els fets, però podem integrar el nostre passat. Podem perdonar o perdonar-nos. Penedir-nos o reafirmar-nos. Compadir-nos o blasmar-nos. Entendre'ns o bé horroritzar-nos. Però no podem oblidar. Això és el que suposo que feien les ànimes

del purgatori o de l'infern del Dant, a la *Divina Comèdia*, però amb una diferència: per a elles no hi havia possibilitat de resignificar el passat. Nosaltres podem fer modificacions espirituals.

T.: ¿I si no es pot resignificar?

C.: Almenys sempre queda el consol d'entendre el que té d'humana la història de cadascú. Ni que sigui per allò que deia Terenci: «Homo sum; nihil humani a me alienum puto».

T.: Certament, comprendre el que hi ha d'humanitat en cadascú de nosaltres, perquè som humans i no hi ha res d'humà que ens pugui ser estrany...

C.: Sí, poder reconciliar-se amb la humanitat, per molt que s'hagi estat contra seu, pel fet de comprendre's com a humà. Simplement humà.

T.: Me'n faig el càrrec. I si a la teva època hi hagués hagut psicòlegs, ¿hi hauries anat?

C.: Potser sí.

T.: ¿Amb quina demanda?

C.: L'insomni.

T.: ¿Buscaries una explicació psicològica per al teu insomni?

C.: Vist des de l'eternitat, segurament sí.

T.: ¿Amb quin rerefons?

C.: No ho sé, però em venen preguntes: ¿ansietat?, ¿culpabilitat?, ¿avorriment?, ¿buit existencial?

T.: Interessant...

C.: M'agradaria entendre-ho; penetrar en el significat del símptoma. Això augmentaria la meva intel·ligència (*intus legere*), que és l'única facultat que podem practicar aquí: la capacitat de llegir l'interior de la ment humana.